

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглядається досвід закладів вищої освіти стосовно питання практичної підготовки майбутніх вчителів початкових класів в умовах дистанційного навчання.

Ключові слова: практична підготовка, віддалене навчання, педагогічна практика, майбутні вчителі початкових класів, практична готовність.

The article examines the experience of higher education institutions on the issue of practical training of future primary school teachers in distance learning.

Key words: practical training, distance learning, pedagogical practice, future primary school teachers, practical readiness.

Практична підготовка майбутніх вчителів початкової школи є явищем складним та багатоаспектним. В сучасних умовах пандемії питання організації віддаленого навчання набуває особливої актуальності.

Швед М. зазначає: « Дистанційне навчання (ДН) – вид заочного навчання, що відбувається без контакту з педагогом, за наявності моделі навчання та використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій для управління процесом навчання» [6].

Над цим питанням працювали такі вчені як: Биков В.Ю., Вишнівський В.В., Волкова Н.П., Кремень В.Г., Кухаренко В.М., Муковіз О.П., Петухова Л.Є., Стефаненко П.В., Чугай О.Ю. та інші.

Відповідно до Стандарту вищої освіти 013 Початкова освіта від 23.03.2021 № 357, мінімальний обсяг практик зі спеціальності – 15% обсягу освітньої програми. Також вказано, що заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших освітніх компонентів, необхідних для набуття передбачених Стандартом компетентностей та результатів навчання. *Теоретичним змістом предметної області для здобувачів освіти є: теоретико-практичні засади процесу навчання, виховання та розвитку молодших школярів в умовах освітнього середовища початкової школи* [2].

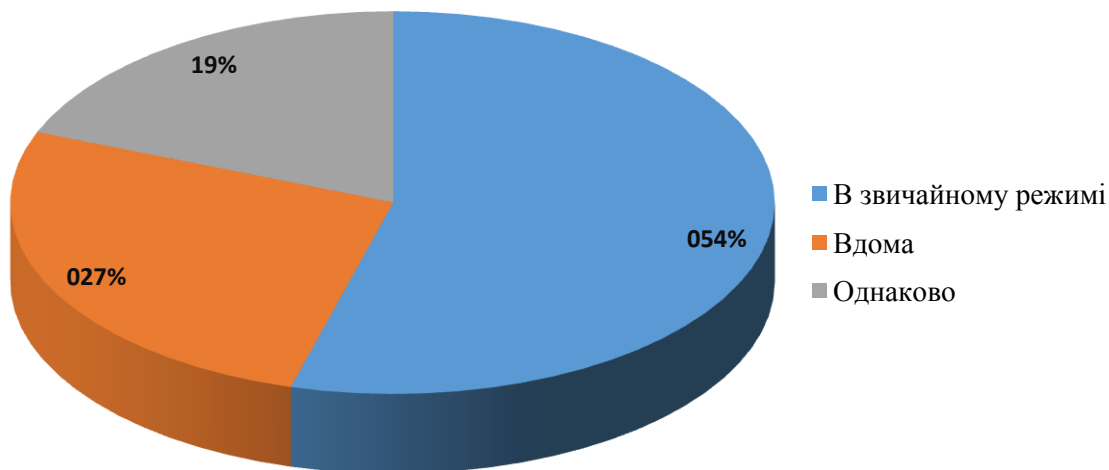
Формування практичної готовності майбутніх вчителів початкових класів включає в себе і проходження педагогічної практики. Гончаренко С.У. зазначає, що педагогічна практика студентів — спосіб вивчення навчально-виховного процесу на основі безпосередньої участі в ньому практикантів [1].

Під час умов карантину досить складно створити умови для якісного проходження практики, тож розглянемо досвід ЗВО України.

Так, наприклад, виробничі практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня у другому півріччі 2020–2021 н.р. відповідно наказу по ЦДПУ ім. В. Винниченка мали виключно дистанційний характер через епідеміологічну ситуацію в державі та світі. Для багатьох практикантів завдання методистів стали поштовхом для власного удосконалення й формування soft skills та hard skills. У когось відбулося самовиховання в плані організованості, надолуження навичок володіння різними можливостями технічних засобів, відкриття можливостей навчальних платформ та програм для створення контенту для дітей, опанування власними страхами перед камерою під час запису фрагментів діяльності [4].

У Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди, був розроблений зошит дистанційної безперервної пропедевтичної педагогічної практики

для студентів другого курсу. У посібнику представлено програму, методичні рекомендації, а також матеріали, що допоможуть в організації й проведенні дистанційної безперервної пропедевтичної педагогічної практики студентів 2 курсу факультету початкового навчання [5].

Здобувачі освіти повинні були виконати перелік завдань, як наприклад: переглянути дистанційні уроки та відповісти на запитання, спостерігати за методикою навчання, заповнити таблицю «Диференціація навчання на різних етапах уроку» тощо.

Згідно з Положення про проведення практики студентів ХДУ № 337- Д, основними видами практик на педагогічному факультеті Херсонського державного університету є: навчальна, виробнича, переддипломна. Зміст і послідовність практик визначається наскрізною програмою, яку розробляє кафедра (за необхідністю, але не рідше одного разу на чотири роки) згідно з навчальним планом, затверджується ректором університету за погодженням з проректором з навчальної та науково-педагогічної роботи та візою декана факультету. Наприклад, в ХДУ студенти 4 курсу під час проходження виробничої практики виконували такі адаптовані завдання (рис.1) [3]:

Завдання для практикантів	
1.	Ознайомитись та проаналізувати Державний стандарт початкової освіти.
2.	Проаналізувати освітню програму для учнів 1-4 класів, за якою працює школа, охарактеризувати її особливості.
3.	Ознайомитись з «Професійним стандартом вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти».
4.	Написати конспекти та провести 4 залікові уроки.
5.	Охарактеризувати дистанційне навчання міста Херсон.
6.	Проаналізувати дистанційну роботу вчителя з класом.
7.	Підібрати ігри для організації трьох перерв.
8.	Пройти онлайн-курси та отримати сертифікати.
9.	Зняти ролик фізкультхвилинки для учнів 1 класу.
10.	Створити «Портрет молодшого школяра».
11.	Провести в дистанційному режимі виховний захід для учнів.
12.	Описати педагогічну ситуацію з власного досвіду.
13.	Створити програмне забезпечення до уроків.
14.	Створити власне педагогічне практичне портфоліо.

Рисунок 1

У ході дослідження нами була розроблена анкета, яку пройшли студенти 1-4 курсу педагогічного факультету Херсонського державного університету. Питання стосувалися проходження дистанційної практики, так: 54,3 % студентів вказали, що комфортніше проходити практику в звичайному режимі, 26,7 % - комфортніше вдома, 19 % - однаково

(діаграма 1). Ми здивовані, що 26,7 % студентів ставлять особистий контроль на перше місце, адже якісне отримання освіти не можливе лише при проходженні практики вдома.

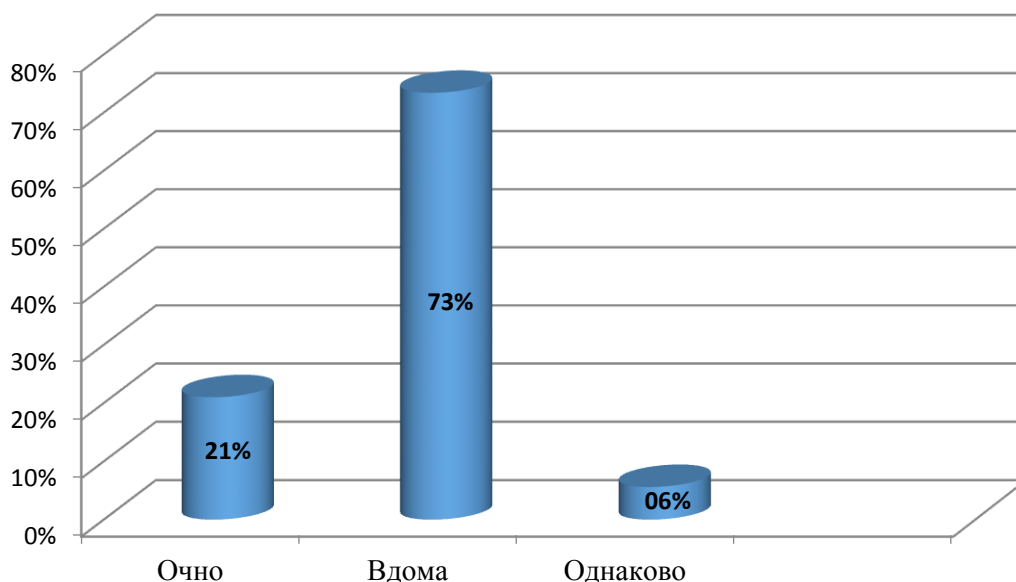
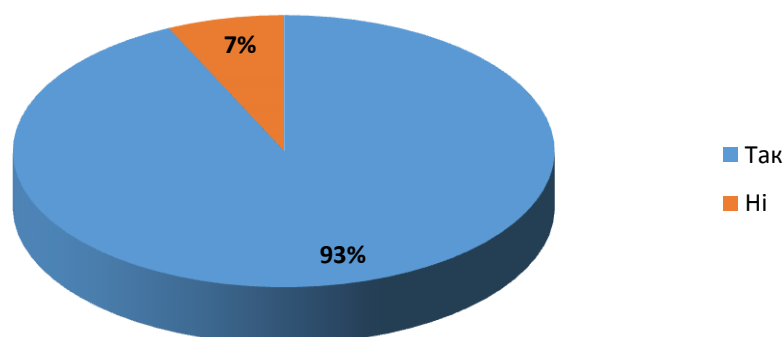
Також студенти вказали, що більше труднощів виникало при проходженні дистанційної практики, ніж очної (графік 1).

Труднощі під час проходження практики

Графік 1

Більшість здобувачів освіти вказали, що завдання були адаптовані для дистанційної практики (діаграма 2). На погляд студентів завдання були не адаптовані, тому що: не у всіх студентів умови дозволяли якісно зняти відео-уроки, велика кількість завдань не передбачала місце для зберігання, не всі вчителі охоче ділились інформацією про організацію дистанційного навчання. На нашу думку, справді завдання адаптовані для виконання вдома, і не повинні викликати особливих труднощів.

Чи були адаптованими завдання для дистанційної практики?

Діаграма 2

Отже, практична підготовка майбутніх вчителів початкової школи є в цілому одним з ключових компонентів професійної підготовленості. Актуальність цієї проблеми доводить, що тема потребує подальшого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Електронний ресурс. Режим доступу: https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha_osvita/nauko-vo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti
3. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.kspu.edu/About/Faculty/FEElementaryEdu/ChairPedagogics/Practices.aspx>
4. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/spetsialnosti/012-doshkilna-osvita/navchalna-praktyka/12539-vyrobnycha-praktyka-zdobuvachiv-pershoho-bakalavrskoho-rivnia-osvity>
5. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4403/3/%D0%97%D0%BE%D1%88%D0%B8%D1%82%20%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%2C%202020.pdf>
6. Швед М. Самостійна робота студентів: навч.-метод. посібник / Марія Швед. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 205 с.

Рекомендує до друку науковий керівник професор Петухова Л.Є.